

letlenségig mélyen aludt. Abban a pillanatban, ahogy nehéz szemhéját lehunyta, már el is aludt. Borzalmasan fáradt lehetett.

És ezen a sápadt, alvó arcon valamilyen vakító fájdalom öntudatlansága és szépsége remegett. Tündökletes bánat fénylő megkínzottsága ragyogott rajta, mint valami örökre remélhetetlen viszontlátásban. Első mély álma volt ez, amióta fiának a teste kihűlt. Azt az álarcot viselte most, a legutolsót, amely mögött csak a meztelen lélek van már; a szenvedés volt ez, amely itt nem önmagát sajnálta, hanem önmaga volt. Az, aminek szánták. A fájdalom volt, tisztán.

A megdöbbenéstől nem tudtam róla levenni a szememet. Soha életben nem hittem volna, hogy egy ember egy másik előtt, aki nem szereti, ilyen túlvilágian szép lehet.

Természetesen soha többé nem láttam ilyennek, — halálánál nem láttam. Gyásza aztán begyógyult, amennyire ilyesmi begyógyulhat. Sohasem tapasztaltam, hogy valakit szeretett volna, az én fiaimat — egyetlenül maradt fiának a fiait — sem tudta szeretni soha; amíg csak élt, kicsinyes volt, hiú, izgága és önző. De a titkát ismertem.

És ez nem is csak az ő titka. Valamennyiünkön álarcok vannak mindenhez, amit csinálunk és távolról sem szégyenlem, hogy nem mondok valami újabbat. Karnevál az mind, ami itt van, az, hogy rosszak vagyunk, önzők, lanyhák, hogy emberek vagyunk, farsangosan keveredő-kavargó karnevál ez, — bőjt-elő. De amióta megtanultam szenvedni én is az igazát annak, hogy elfogyhat nemcsak a kenyér... a gyermek is, azóta tanultam meg végleg, hogy amíg emberek vagyunk, szenvedni tudunk és hogy ebben van a szükségből-menekvés. Mert itt terem meg, ennek a gyökerénél az irgalom.

A SZÁLAS FÜBE DŐLTEM

A szálas fübe dőltem, hogy pihenjek,
hogy megvigasztaljon a sok növény,
de mert a fák és a tüzes virágok
nem mozdultak, egy felhő szállt fölem.

Dagadt volt, mint a terhes nők s a tömlők
s úgy fénylett, mint a test, ha fiatal,
dicsekedve a napok és az éjek
legillatosabb koszorúival

s ha nem kövültem volna meg korábban,
sirhattam volna s az jót tesz nagyon,
így csak széttörtem és egész magára
maradt a törzsem, lábam és karom,

fejem hajába süppedt, mint a sírba,
és kongó volt a száj és úgy hiszem:
üres a fül s az éles orr s a nyitva
hagyott szemekben sem volt semmitem.

Toldalagi Pál